

Sygn. akt IV U 713/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2016r.

Sąd Okręgowy/Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

Wydział IV

w składzie:

Przewodniczący SSO Marek Przysucha

Protokolant Karina Zbroińska

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2016r. w Częstochowie

sprawy H. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania H. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

z dnia 17 maja 2016r. Nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu H. R. prawo do emerytury poczynając od 1 maja 2016 roku.

Sygn. akt IV U 713/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 maja 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu H. R. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy podniósł, iż ubezpieczony nie spełnia warunków wymaganych art. 32 w związku z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Organ rentowy na dzień 1 stycznia 1999r. uznał za udowodnione okresy składkowe w wymiarze 28 lat, 3 miesięcy i 13 dni. ZUS wskazał, iż nie uwzględnił do okresów pracy w warunkach szczególnych okresu pracy od 18 września 1973r. do 31 grudnia 1998r. na stanowisku mechanika samochodowego w (...) Przedsiębiorstwie (...). w C., ponieważ świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawione zostało przez przechowawcę zlikwidowanego przedsiębiorstwa, które nie może stanowić środka dowodowego.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony. Domagał się przyznania prawa do emerytury. Wnosił o uwzględnienie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu pracy od 18 września 1973r. do 31 grudnia 1998r. na stanowisku mechanika samochodowego w (...) Przedsiębiorstwie (...). w C.. Dla potwierdzenia charakteru swojej pracy wnosił o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, wywodząc jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

H. R. urodził się (...), wniosek o emeryturę zgłosił w dniu 13 maja 2016r. Organ rentowy uznał za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999r. okresy składkowe w wymiarze 28 lat, 3 miesiące i 13 dni. ZUS nie uznał ubezpieczonemu żadnego okresu pracy za wykonywany w warunkach szczególnych. Odwołujący nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego.

dowód: akta ZUS.

Ubezpieczony w okresie od 18 września 1973r. do 31 grudnia 1998r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Przedsiębiorstwie(...) w C.. Odwołujący był zatrudniony na stanowisku mechanika samochodowego w Bazie Remontowej. Pracę w tej jednostce wykonywało do 10 mechaników. Pracodawca dysponował znaczną ilością samochodów ciężarowych i zdarzało się, że niektóre jednostki czekały kilka dni żeby wjechać na kanał. Mistrz decydował, czym w danym dniu będzie zajmował się konkretny mechanik. Ubezpieczony pracował przede wszystkim w kanałach remontowych, gdzie wykonywał naprawy przy silnikach, mostach, hamulcach. Praca w tym miejscu odbywała się przy smarach, olejach i spalinach. Zdarzało się, że niektóre samochody dźwigi nie mieściły się do warsztatu i trzeba było naprawiać je na zewnątrz. Wówczas napraw dokonywano leżąc na placu na betonie. Zdarzały się sytuacje, że mistrz zlecał ubezpieczonemu wykonywanie pilniej pracy poza kanałem. Mechanicy jeździli ponadto w teren naprawiać samochody na budowy albo na trasie. Konkretnego mechanika, który ma jechać do usunięcia awarii wskazywał mistrz. Ubezpieczony również jeździł do takich przypadków. Z tytułu wykonywanej pracy ubezpieczonemu wypłacany był dodatek szkodliwy. W okresie od 23 kwietnia 1975r. do 5 kwietnia 1977r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Pracę po wojsku podjął od 2 maja 1977r.

dowód: akta osobowo-płacowe ubezpieczonego, zeznania świadków: S. R. (k. 22v akt), W. W. (k. 22v-23 akt) oraz wyjaśnienia ubezpieczonego (k. 23-23v akt).

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016r., poz. 887) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust.1. Ust. 2 art. 32 ustawy stanowi, iż za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. W ust. 4 powołanego art. 32 ustawy wskazano, iż wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych tj. rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników

zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Do uzyskania prawa do emerytury wymagany jest dla mężczyzny okres zatrudnienia w wymiarze 25 lat /§3/. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnie wiek emerytalny, wynoszący dla mężczyzn 60 lat, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych /§ 4 ust.2/. Praca w warunkach szczególnych winna być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku /§ 2 ust. 1/.

Ubezpieczony spełnia wszystkie powołane wyżej warunki do uzyskania prawa do emerytury, bowiem do dnia 1 stycznia 1999r. osiągnął okres pracy w wymiarze ponad 25 lat, w tym ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych oraz w dniu 25 maja 2015r. ukończył 60 lat. Ponadto odwołujący nie jest członkiem OFE.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wskazuje, iż ubezpieczony w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w C. od 18 września 1973r. do 22 kwietnia 1975r. oraz od 2 maja 1977r. do 31 grudnia 1998r. (23 lata, 3 miesiące i 5 dni) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych. Ten rodzaj prac wymieniony jest w dziale XIV, poz. 16 wykazu A załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Ubezpieczony występując o wcześniejszą emeryturę nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...). w C. wydanego przez tego pracodawcę. Nie może to powodować nieuwzględnienia jego żądań, albowiem zgodnie

z utrwalonym orzecznictwem w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym dowodami z zeznań świadków (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2009r., sygn. I UK 316/08, LEX nr 707858).

Z akt osobowych ubezpieczonego wynika, że został on zatrudniony na stanowisku mechanika samochodowego w Bazie Remontowej i na tym stanowisku wykonywał pracę w całym spornym okresie. Jednocześnie akta osobowe nie dostarczają bezpośrednich informacji jakie dokładnie ubezpieczony wykonywał czynności na zajmowanym stanowisku. Uściśleniem treści tej dokumentacji są zeznania świadków S. R.

i W. W. będących współpracownikami ubezpieczonego. Z zeznań świadków wynika, że ubezpieczony w całym spornym okresie wykonywał głównie pracę w charakterze mechanika kanałowego. Przyznali jednocześnie, że ubezpieczony wykonywał w razie potrzeby pracę poza kanałem. Zdarzała się bowiem konieczność wyjazdu do awarii, wykonania jakiejś pilniejszej pracy lub też nie było możliwe wykonanie pracy w kanale

z uwagi na gabaryty samochodu np. dźwigu. Miało to niewątpliwie charakter uboczny

w stosunku do pracy ubezpieczonego w kanałach. Wskazać należy, iż jeśli czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny w stosunku do czynności podstawowych kwalifikowanych jako praca w szczególnych warunkach, to nie ma podstaw, aby tej pracy nie zaliczać do okresu uprawniającego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012r., sygn. II UK 233/11, OSNP 2013/7-8/86). Wykonywanie niektórych czynności poza kanałem remontowym immamentnie związanych

z pracami podstawowymi realizowanymi w kanale, nie stoi na przeszkodzie uznaniu, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze świadczył pracę w warunkach szkodliwych wymienioną w Wykazie A dziale XIV poz. 16 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 9 maja 2014r., sygn. III AUa 1936/13, Biul.SAKa 2014/4/31-32). W spornych przypadkach - uwzględnienie okresów wykonywania pracy szkodliwej lub uciążliwej wymaganej do przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym - następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale szkodliwego zatrudnienia, tyle że ocena prawna tych ustaleń powinna być racjonalna, bez stosowania "aptekarskiej" miary lub

"stopera w ręku" (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2009r., sygn. II UK 333/08, LEX nr 1001310). Nie można również nie zwrócić uwagi, że z kartotek zarobkowych ubezpieczonego wynika, że w całym okresie był mu wypłacany dodatek szkodliwy.

Po uwzględnieniu spornego okresu ubezpieczony udowodnił ponad 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych, spełnia również pozostałe warunki do uzyskania emerytury.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji w oparciu o powołane przepisy oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.